

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

خوزستان. دزفول. مرکز آموزش عالی الزهراء (سلام‌الله‌علیها)

عنوان

بررسی روش مبارزه حضرت موسی (علیه‌السلام) با

ترفندهای فریبنده فرعون از منظر قرآن و تورات

استاد راهنما

سرکار خانم زهره نریمانی

نگارنده

سارا سیف

سال تدوین

۱۴۰۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

خوزستان. دزفول. مرکز آموزش عالی الزهراء (سلام الله عليها)

عنوان

بررسی روش مبارزه حضرت موسی علیه السلام با ترفندهای فریبنده فرعون از منظر قرآن و تورات

استاد راهنما

سرکار خانم زهره نریمانی

نگارنده

سارا سیف

سال تدوین

۱۴۰۴

تحمیدیه

سپاس بی کران پروردگار یکتا را که هستی مان بخشید و به طریق علم و دانش رهنمونمان شد و
به همنشینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوشه چینی از علم و معرفت را روزیمان ساخت.

اهدا:

تقديم به جويندگان راه هدايت و همه دوستان علم و دانش.

- ۱۴- حاجی صادقی، عبدالله، سیمای یهود در قرآن، قم: واحد تحقیقات پژوهشکده تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی فقیه سپاه (ناشر دیجیتالی: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان)، بی تا.
- ۱۵- خزائلی، محمد، اعلام قرآن، هفتم، تهران: امیر کبیر، ۱۳۸۶.
- ۱۶- دورانت، ویل، تاریخ تمدن، مترجم احمد آرام، تهران: بی نا، ج ۱، ۱۳۶۵.
- ۱۷- دهقان، اکبر، تفسیر نسیم رحمت، ج ۳ و ۵، دوم، قم: حرم، ۱۳۹۲.
- ۱۸- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، ج ۱، تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۸۵.
- ۱۹- سعیدی مهر، محمد، آموزش کلام اسلامی، ج ۲، چهارم، قم: طه، ۱۳۸۵.
- ۲۰- سبحانی، جعفر، منشور جاوید، ج ۱۴، اول، تهران: مرکز پژوهش های اسلامی، ۱۳۸۷.
- ۲۱- شریف لاهیجی، محمد بن علی، تفسیر شریف لاهیجی، ج ۲ و ۳، تهران: دفتر نشر داد، ۱۳۷۳.
- ۲۲- طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، مترجمان: حسین نوری همدانی، ابراهیم میر باقری و دیگران، ج ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۶، تهران: فراهانی، اول، بی تا.
- ۲۳- طباطبایی، سید محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، مترجم محمد باقر موسوی، ج ۸ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۸، پنجم، قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۴.
- ۲۴- طبری، محمد بن جریر، تاریخ طبری، ترجمه ابوالقاسم پاینده، ج ۱، چهارم، تهران: اساطیر، ۱۳۸۶.
- ۲۵- عباسی مقدم، مصطفی، اسوه های قرآنی و شیوه های تبلیغی آنان، سوم، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۶.
- ۲۶- غرویان، محسن، محمد رضا غلامی، سید محمد حسین میر باقری، بحثی مبسوط در آموزش عقاید، ج ۲، قم: انتشارات دارالعلم، ۱۳۸۸.
- ۲۷- قرشی، سید علی اکبر، تفسیر احسن الحدیث، تهران: بنیاد بعثت، ۱۳۷۷، ج ۷.
- ۲۸- _____، قاموس القرآن، ج ۵ و ۶، تهران: دار الکتاب اسلامی، ششم، ۱۳۷۱.
- ۲۹- قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج ۶، تهران: مرکز فرهنگی درسهای از قرآن، ۱۳۸۳.

- ۳۰- کاشانی، ملافتح الله، تفسیر منهج الصادقین فی الزام المخالفین، ج ۵ و ۶ و ۸ و ۹، تهران: کتابفروشی محمد حسن علمی، ۱۳۳۶.
- ۳۱- مغنیه عاملی، محمد جواد، تفسیر کاشف، مترجم موسی دانش، جلد ۷، دوم، قم: موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۶.
- ۳۲- مصطفوی، حسن، تفسیر روشن، ج ۱، ۹، ۱۱، ۱۶، تهران: مرکز نشر کتاب، ۱۳۸۰.
- ۳۳- مترجمان، تفسیر هدایت، ج ۷ و ۹، بی جا، بی تا، بی تا.
- ۳۴- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۸ و ۲۱، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۵۳.
- ۳۵- _____، الأمثل فی تفسیر کتاب الله المنزل، ج ۱۲ و ۱۵، قم: مدرسه علمیه امام علی بن ابی طالب، ۱۴۲۱ق.
- ۳۶- مصباح یزدی، محمد تقی، معارف قرآن: راه و راهنما شناسی، دوم، قم: موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۴.
- ۳۷- مقیمی، سپیده، استضعاف زدایی در پرتو هجرت، اول، قم: مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۶.
- ۳۸- معین، محمد، فرهنگ فارسی، پنجم، تهران: اشجع، ۱۳۸۸.
- ۳۹- مصطفی، ابراهیم و دیگران، فرهنگ المعجم الوسیط، ج ۱ و ۲، استانبول: دارالدعوه، ۱۹۸۹.
- ۴۰- مستحسن، عبدالله، ملاقات موسی و خضر (علیهما السلام)، قم: مشهور، ۱۳۹۴.
- ۴۱- نجفی خمینی، محمد جواد، تفسیر آسان، ج ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۷، تهران: انتشارات اسلامی، ۱۳۹۸ق.
- ۴۲- نصری، عبدالله، مبانی رسالت انبیاء در قرآن، دوم، تهران: سروش، ۱۳۸۸.
- ۴۳- وفادار، مریم و مرضیه خالقی ولامدهی، پژوهشی در سیره تبلیغی حضرت موسی (علیه السلام) در قرآن کریم، چاپ اول، مشهد: انتشارات ۱۱۰ (صدوده)، ۱۳۹۵.
- ۴۴- هاکس، جیمز، قاموس کتاب مقدس، تهران: اساطیر، سوم، ۱۳۹۴.
- ۴۵- یزدانی، حسین علی، درس مبارزه از قیام حضرت موسی (ع)، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۵.

منابع عربی

- ۴۶- ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج ۶ و ۷ و ۱۰ و ۱۳، بیروت: دارالفکر، بی تا.
- ۴۷- ابن عاشور، محمد بن طاهر، التحرير و التنوير، ج ۲۵، بی تا، بی جا: بی نا، بی تا.
- ۴۸- ابن جوزی، ابوالفرج عبدالرحمان بن علی، زادالمسیر فی علم التفسیر، ج ۳، بیروت: دارالکتب العربی، ۱۴۲۲ق.
- ۴۹- ابن بابویه، محمد بن علی، علل الشرایع، ج ۱، اول، قم: کتابفروشی داوری، ۱۳۸۵.
- ۵۰- ابن کثیر، اسماعیل بن عمر، تفسیر القرآن الکریم، ج ۵، اول، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۹ق.
- ۵۱- بیضاوی، عبدالله بن عمر، أنوار التنزیل و أسرار التأویل، ج ۴، بیروت: داراحیاء التراث العربی، ۱۴۱۸ق.
- ۵۲- تمیمی آمدی، عبدالواحد بن محمد، غررالحکم و دررالکلم، قم: دارالکتب الاسلامی، ۱۴۱۰ق.
- ۵۳- رازی، ابوعبدالله محمد بن عمر فخر الدین، مفاتیح الغیب، ج ۲۱، بیروت: داراحیاء التراث العربی، ۱۴۲۰ق.
- ۵۴- راغب اصفهانی، حسن بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، اول، بیروت: دارالقلم، ۱۴۱۲ه ق.
- ۵۵- زمخشری، محمود، الکشاف عن حقایق غوامض التنزیل، ج ۳، بیروت: دارالکتب العربی، ۱۴۰۷ق.
- ۵۶- سبزواری نجفی، محمد بن حبیب الله، الجدید فی تفسیر القرآن المجید، ج ۵ و ۷، بیروت: داراتعارف للمطبوعات، ۱۴۹۶ق.
- ۵۷- شبر، سید عبدالله، الجوهر الثمین فی تفسیر الکتاب المبین، ج ۲ و ۴، کویت: مکتبه الألفین، ۱۴۰۷ق.
- ۵۸- طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر جوامع الجامع، ج ۱، ۴، تهران: دانشگاه تهران و مرکز مدیریت حوزه علمیه، تهران، ۱۳۷۷.

- ۵۹- طیب، سید عبد الحسین ، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، ج ۱۱، ۱۲، تهران: انتشارات اسلام، ۱۳۷۸.
- ۶۰- طریحی، فخرالدین، مجمع البحرین، ج ۳ و ۴، تهران: کتابفروشی مرتضوی، ۱۳۶۲.
- ۶۱- عروسی حویزی، عبدعلی بن جمعه، تفسیر نورالثقلین، ج ۳، قم: انتشارات اسماعیلیان، ۱۴۱۵ق.
- ۶۲- فیضی ناکوری، ابولفیض، سواطع الإلهام فی تفسیر القرآن، ج ۳، بی جا: یاران، ۱۴۱۷.
- ۶۳- فیض کاشانی، ملا محسن، تفسیر الصافی، ج ۲ و ۴، تهران: انتشارات صدرا، ۱۴۱۵ق.
- ۶۴- فراهیدی، خلیل بن احمد، العین، ج ۳ و ۷، قم: هجرت، ۱۴۱۰ق.
- ۶۵- قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، ج ۱ و ۲، قم: دارالکتاب، ۱۴۰۴ق.
- ۶۶- قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج ۵ و ۸، تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد اسلامی، ۱۳۶۸.
- ۶۷- کاشانی، محمد بن مرتضی، تفسیر المعین، ج ۳، قم: کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۰ق.
- ۶۸- کاشفی سبزواری، حسین بن علی، مواهب علیه، ج ۱، تهران: سازمان چاپ و انتشارات اقبال، ۱۳۶۹.
- ۶۹- کاشانی، فتح الله بن شکرالله، زبدۀ التفاسیر، ج ۲، اول، قم: مؤسسه المعارف الاسلامی، ۱۴۲۳ه ق.
- ۷۰- مدرسی، سید محمد تقی، تفسیر من هدی القرآن، ج ۷، تهران: دارالمحبی الحسین، ۱۴۱۹ق.
- ۷۱- مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات قرآن کریم، ج ۷ و ۹ و ۱۱، اول، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۸.
- ۷۲- هویدی بغدادی، محمد، التفسیر المعین للواعظین و المتعظین، قم: انتشارات ذوی القربی، بی تا.

مقالات

۷۳- حسینی اسکندیان، عبدالله، مطالعه موردی بررسی ویژگی های فرعون دوران موسی (علیه السلام) با توجه به آیات قرآن کریم، (ششمین کنگره ملی پژوهش های کاربردی علوم انسانی - اسلامی گرگان)، ۱۳۹۸.

۷۴- خیراللهی، سید عباس، اصغر کریمی رکن آبادی، علی محمد میرجلیلی، « مقاله بررسی تطبیقی سیمای فرعون در قرآن و عهد قدیم»، ۱۳۹۳.

۷۵- ضیایی، علی اکبر، روشهای تبلیغی حضرت موسی (علیه السلام) در قرآن، مجله مشکاه (نشریه علمی ترویجی بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی)، ۱۳۸۹.

۷۶- فرارودی، صدیق حسین، مؤلفه های رفتار سیاسی حضرت موسی علیه السلام با فرعون، دو فصل نامه علمی-تخصصی مطالعات قرآن و علوم، ۱۳۹۸.

۷۷- کاظمی راد، رضا، « مقاله استهزاء در قرآن»، دانشنامه پژوهه، پژوهشکده باقرالعلوم، ۱۳۹۳.

سایت ها

۷۸- تیان. <https://www.tebyan.net>

۷۹- پایگاه مجلات تخصصی نور. <https://www.noormags.ir>

۸۰- کتابخانه دیجیتال قائمیه. <https://www.ghbook.ir>

۸۱- کتابخانه دیجیتال نور. <https://noorlib.ir>